

Annotation. The organizational mechanisms for ensuring food security in the countries of the European Union are considered. Particular attention is paid to modern challenges, such as climate change, global economic shocks and social inequality. Innovative approaches in agriculture, new technologies and financial strategies that contribute to increasing food security are analyzed.

Keywords: food security, EU, innovation, agriculture, financial mechanisms, climate change, prospects.

УДК 657:658.512.3

DOI 10.31521/978-617-7149-86-5-77

ФАКТОРИ РОЗВИТКУ АУТСОРСИНГУ ОБЛІКОВИХ ФУНКЦІЙ В УКРАЇНІ: УПРАВЛІНСЬКИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІРИ

Потриваєва Н.В., д-р екон. наук, професорка
Миколаївський національний аграрний університет
<https://orcid.org/0000-0002-9781-6529>

Палєєв А.А., аспірант
Миколаївський національний аграрний університет
<https://orcid.org/0009-0005-2624-2504>

Анотація. Досліджено основні управлінські та економічні фактори, що впливають на розвиток аутсорсингу облікових функцій в Україні. Розкрито передумови зростання попиту на бухгалтерський аутсорсинг серед вітчизняних підприємств в умовах цифровізації, оптимізації витрат та зростаючих вимог до прозорості фінансової інформації. Проаналізовано основні бар'єри на шляху впровадження зовнішнього обліку. Запропоновано напрями формування ефективної стратегії розвитку аутсорсингових відносин у сфері бухгалтерського обліку з урахуванням сучасних управлінських викликів.

Ключові слова: бухгалтерський облік, аутсорсинг, управління, цифровізація, фінансова звітність.

У контексті економічної турбулентності, цифрової трансформації та підвищення прозорості фінансової звітності, підприємства України, зокрема аграрного спрямування, активно шукають ефективні інструменти оптимізації внутрішніх бізнес-процесів. Одним із таких рішень є передача облікових функцій на аутсорсинг, що дає змогу зменшити витрати, підвищити якість фінансової звітності та зосередити зусилля на основній діяльності. З огляду на актуальність тематики, метою дослідження є ідентифікація управлінських та економічних факторів, що стимулюють розвиток аутсорсингу облікових функцій в Україні, а також аналіз наявних бар'єрів та шляхів їх подолання.

Світова наукова думка висвітлює аутсорсинг як ефективний інструмент управлінської адаптації до динамічного середовища. Досвід розвинених країн, таких як США, Німеччина, Велика Британія та Франція, засвідчує успішне впровадження аутсорсингових моделей у сфері бухгалтерського обліку, що забезпечує доступ до висококваліфікованих кадрів і новітніх технологій. В Україні формування ринку бухгалтерського аутсорсингу триває, і хоча він ще не

досяг зрілості, уже спостерігаються позитивні приклади його ефективної реалізації, особливо серед малого та середнього бізнесу.

Аутсорсинг облікових функцій розглядається як організаційна модель, за якої окремі або всі бухгалтерські, фінансові та податкові операції передаються на виконання спеціалізованим зовнішнім організаціям. Такий підхід забезпечує зменшення витрат на утримання внутрішнього облікового персоналу при збереженні належної якості та професіоналізму в обліковому процесі [1, с. 82].

Використання бухгалтерського аутсорсингу дає змогу підприємствам оптимізувати внутрішні фінансові процеси, зокрема шляхом передачі лише окремих елементів обліку (наприклад, податкової звітності чи складання фінансової документації) або повного передання всіх облікових операцій. Такий поділ формується за критеріями обсягу послуг, тривалості співпраці (разової або довгострокової), а також за географічною ознакою – локальний або міжнародний аутсорсинг. Досвід країн із розвинутою економікою (США, Великобританія, Німеччина, Франція) свідчить, що аутсорсинг є важливою складовою управлінської стратегії, яка сприяє скороченню витрат, покращенню бізнес-процесів і забезпеченню доступу до висококваліфікованих фахівців. Провайдери таких послуг, як правило, використовують сучасне програмне забезпечення та автоматизовані облікові системи, що гарантує точність і своєчасність обробки інформації [2, с. 62].

З управлінської точки зору аутсорсинг дозволяє зменшити адміністративне навантаження на керівництво підприємства, сприяючи концентрації уваги на стратегічних напрямках розвитку, зокрема інноваціях, маркетингу та розширенні ринків збуту. Передача облікових функцій на аутсорсинг дозволяє підприємствам не лише оптимізувати витрати, а й зосередитися на основних бізнес-процесах, що сприяє підвищенню загальної ефективності управління [3, с. 22]. Це твердження підкреслює його роль як стратегічного ресурсу в умовах конкурентного середовища. У цілому, аутсорсинг бухгалтерських функцій є ефективним інструментом удосконалення управлінських і фінансових процесів, який дозволяє підвищити адаптивність підприємства до ринкових змін та зміцнити його конкурентоспроможність.

Цифровізація облікових процесів є одним із провідних чинників, що сприяє активному поширенню аутсорсингу. Автоматизація бухгалтерського обліку через програмні платформи BAS, SaaS-рішення та хмарні сервіси дозволяє суттєво зменшити обсяг ручної праці, підвищити точність даних і забезпечити відповідність обліку нормативним вимогам. Цей процес створює попит на аутсорсингові компанії, які володіють відповідною технічною експертизою. З економічної точки зору, передача облікових функцій на аутсорсинг дозволяє підприємствам, зокрема аграрного сектору, зменшити витрати на утримання штатного персоналу, знизити витрати на ІТ-інфраструктуру та супровід бухгалтерського програмного забезпечення. За умов нестачі ресурсів на локальному рівні та високої конкуренції така оптимізація набуває особливої ваги.

Кадровий дефіцит, характерний для сільських територій, ускладнює залучення кваліфікованих бухгалтерів. Аутсорсинг у цьому випадку виступає як

ефективний спосіб забезпечення безперервного облікового супроводу без потреби у формуванні внутрішнього відділу. Доступ до фахівців високого рівня дозволяє підприємствам забезпечувати якісне ведення обліку та своєчасне подання звітності. Зростання нормативного навантаження також є стимулом до передачі функцій обліку на аутсорсинг. Часті зміни в податковому та фінансовому законодавстві вимагають постійного оновлення знань, що не завжди можливо для внутрішнього персоналу підприємства. Професійні аутсорсингові компанії, що спеціалізуються на бухгалтерських та податкових консультаціях, демонструють здатність ефективно адаптуватися до нових вимог.

На сучасному етапі розвитку економіки України аутсорсинг бухгалтерського обліку поступово перетворюється з вузькоспеціалізованої послуги на стратегічний інструмент оптимізації управлінських рішень. Цей процес супроводжується як сприятливими передумовами, так і рядом обмежень, що гальмують його повноцінне впровадження в малому та середньому бізнесі. Для системного розуміння ситуації доцільно проаналізувати ключові фактори розвитку бухгалтерського аутсорсингу, перешкоди, з якими стикаються підприємства, а також можливі стратегії подолання цих бар'єрів (табл. 1).

Таблиця 1

Фактори, бар'єри та стратегії розвитку бухгалтерського аутсорсингу

Фактори розвитку	Перешкоди	Стратегії подолання
Зростання витрат на утримання штатних бухгалтерів	Низький рівень довіри до сторонніх виконавців	Формування прозорих умов співпраці, укладання чітких договорів
Ускладнення податкового та фінансового законодавства	Недостатня обізнаність власників бізнесу щодо переваг аутсорсингу	Інформаційні кампанії, освітні проєкти, консультації від профільних асоціацій
Цифровізація облікових процесів	Занепокоєння щодо збереження конфіденційної інформації	Впровадження сучасних систем захисту даних, використання сертифікованих платформ
Потреба у гнучкому масштабуванні бізнесу	Побоювання втрати контролю над обліком	Регулярна звітність, доступ до облікових систем у режимі реального часу
Дефіцит кваліфікованих фахівців на регіональних ринках	Відсутність законодавчого регулювання аутсорсингових відносин	Розробка стандартів обслуговування та підвищення ролі професійних об'єднань

Джерело: складено авторами

Підтримка з боку держави, а також міжнародних донорських організацій у межах програм цифровізації аграрного сектору створює сприятливі умови для розвитку аутсорсингу. Надання фінансування на впровадження ІТ-рішень, грантова підтримка цифрових трансформацій і методична допомога сприяють формуванню відповідної інфраструктури.

З огляду на наведені чинники, розвиток бухгалтерського аутсорсингу в Україні має реальний потенціал за умови системного усунення наявних бар'єрів. Найважливішими умовами є підвищення довіри до зовнішніх виконавців, цифровізація бізнес-процесів і забезпечення стабільного нормативно-правового середовища. Застосування адаптивних стратегій, зокрема роз'яснювальної роботи, впровадження сучасних ІТ-рішень та підвищення фінансової грамотності підприємців, здатне прискорити інтеграцію аутсорсингових моделей у господарську практику малого й середнього бізнесу. Успішне подолання бар'єрів сприятиме не лише зростанню ринку бухгалтерських послуг, а й підвищенню ефективності управління на рівні окремих підприємств і економіки в цілому.

Отже, аутсорсинг облікових функцій поступово перетворюється на ефективний інструмент управління ресурсами підприємств, особливо в умовах нестабільності, цифрової трансформації та кадрового дефіциту. Інтеграція цифрових рішень, економічна доцільність, доступ до професійної експертизи та нормативна динаміка є ключовими чинниками, що формують сучасну практику бухгалтерського аутсорсингу в Україні. Подолання виявлених бар'єрів потребує комплексного підходу на рівні підприємств, державних структур і професійних об'єднань. Успішне впровадження аутсорсингу сприятиме підвищенню ефективності ведення обліку та конкурентоспроможності аграрного сектору в цілому.

Список використаних джерел

1. Pylypenko, S. M., Banera, N. P., & Heley, L. O. (2021). Classification of accounting outsourcing and appropriateness of its application in Ukraine. *Scientific Bulletin of UNFU*, 31(3), 80–84. <https://doi.org/10.36930/40310312>
2. Metelytsya, V. (2021). International trends in the regulation of professional activities of accountants. *Herald UNU. International Economic Relations and World Economy*, (37), 60–65. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-37-9>
3. Potryvaieva, N., & Palieiev, A. (2023). Accounting outsourcing as a modern effective tool of enterprise management. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*, 27(3), 18–30. <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/3.2023.18>

Abstract. The main managerial and economic factors influencing the development of outsourcing of accounting functions in Ukraine are studied. The prerequisites for the growth of demand for accounting outsourcing among domestic enterprises in the context of digitalization, cost optimization and growing requirements for transparency of financial information are revealed. The main barriers to the implementation of external accounting are analyzed. The directions for forming an effective strategy for the development of outsourcing relations in the field of accounting are proposed, taking into account modern management challenges.

Keywords: accounting, outsourcing, management, digitalization, financial reporting.